

Kuva:

<http://yhdenvertaisuus.finlex.fi/yhdenvertaisuuden-arviointi/miten-arvioidaan/#jakso-kyselyt-henkilosto-ja-sidosryhmakyselyt>

Laukaan peruskoulujen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Kuhaniemen koulu

2024-2026

Sisälllys

1.	Johdanto	3
2.	Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus	3
2.1	Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä	4
2.2	Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö	6
3.	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet ja tavoitteet	7
3.1	Hallinto ja johtaminen	7
3.2	Pedagoginen toiminta	7
3.3	Tilat ja ympäristö	7
3.4	Asenteet ja vuorovaikutus	8
3.5	Huoltajat ja sidosryhmät	8
4.	Kuhaniemen koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma	8
4.1	Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista	8
4.2	Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta	9
4.2.1	Henkilöstö	9
4.2.2	Oppilaat	10
4.2.3	Huoltajat	10
4.3	Tulosten yhteenveto ja sovitut toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi 2024-2026	11
	Lähteet	12

1. Johdanto

Tasa-arvon edistäminen ja yhdenvertaisuuden turvaaminen ovat osa perusopetuslaissa määriteltyjä opetuksen tavoitteita. Lisäksi ne ovat keskeinen osa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita ja sen arvopohjaa. Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö pohjautuu ajatukseen siitä, että jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella oppilaalla on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi omana itsenään sekä yhteisönsä jäsenenä.

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma tehdään yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelmissa edellytetään alkutilanteen kartoittamista.

2. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Tasa-arvolain mukaan sukupuolten tasa-arvoa tulee edistää kaikessa opetuksessa ja koulutuksessa. Koulujen tasa-arvotyön tavoitteena on edistää tasa-arvoa ja puuttua sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella tapahtuvaan syrjintään. Yhdenvertaisuustyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua muilla perusteilla tapahtuvaan syrjintään. Näitä ovat esimerkiksi ikä, alkuperä, kieli, uskonto, vakaumus, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muut henkilöön liittyvät syyt. Syrjintä voi olla moniperusteista. Tällöin oppilas kokee useisiin eri ominaisuuksiin perustuvaa syrjintää eriaikaisesti tai samanaikaisesti. Tasa-arvolain mukaan koulut ja oppilaitokset ovat velvollisia laatimaan toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman eli toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä kaikessa koulun toiminnassa. Velvoite suunnitelman laatimiseen koskee kaikkia kouluja ja oppilaitoksia. Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Koululla ja oppilaitoksilla on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän poistamiseksi. Tasa- arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat voidaan yhdistää yhdeksi suunnitelmaksi. Suunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden ajatus ja – tavoite saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen koulun tai oppilaitoksen toimintaan.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen oppimisympäristön syntymiseksi. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se oppilaiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä. Tavoitteena on yhteistyökykyinen ja tuloksekas toimintaympäristö, jossa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat osa koko yhteisön toimintakulttuuria. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on kaikkien koulun tai oppilaitoksen jäsenten velvollisuus. Erityisesti koulun tai oppilaitoksen johdon ja henkilökunnan sitoutuminen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tärkeää. Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma tehdään yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelmissa edellytetään alkutilanteen kartoittamista.

Koulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisalueita ovat

- häirinnän, syrjinnän ja vihapuheen tunnistaminen ja niihin puuttuminen
- toiminnan ja käytäntöjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja niitä edistävien toimenpiteiden toteutuminen
- osallisuuden lisääminen

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa. Ilman asenteellisia muutoksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävät toimenpiteet jäävät vaikutukseltaan pinnallisiksi ja lyhytkestoisiksi.

Tämä suunnitelma toimii pohjana Laukaan koulujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyölle ja tämän pohjalta jokainen koulu tekee oman toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa (luku 5). Suunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kolmen vuoden välein. Tätä suunnitelmaa täydentävät koulujen toimintasuunnitelmat liitteineen sekä 1.8.2023 alkaen myös koulutuksenjärjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma.

2.1 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä

Sukupuolen mukainen segregaatio tarkoittaa sukupuolten välistä eriytymistä, eriyttämistä ja epätasapainoa. Koulutuksessa se ilmenee tavallisimmin siten, että tytöt ja pojat valitsevat eri oppiaineita ja koulutusaloja.

Syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain 6 § mukaan:

- 1) sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä);
- 2) sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä)
- 3) henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (häirintä);
- 4) ohjetta tai käskyä syrjiä.

Etninen syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn etniseen tai kansalliseen ryhmään. Etnistä syrjintää voi olla myös erilaiseen asemaan asettaminen henkilön uskonnon tai kansalaisuuden perusteella.

Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista kahden tai useamman eri ominaisuuden perusteella. Esimerkiksi vammaisen romani saattaa tulla syrjityksi sekä vammaisuuden että etnisen alkuperänsä perusteella.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri.

Vihapuhe on viestintää, joka lietsoo vihaa yhtä ihmistä tai ihmisryhmää vastaan. Viestintä voi olla puhetta, mutta se voi olla myös esimerkiksi kirjoituksia, kuvia, symboleja, musiikkia, piirroksia ja elokuvia.

Rodullistaminen tarkoittaa sitä, että ihmiseen liitetään esimerkiksi ihonvärin, uskonnon tai taustan takia tiettyjä oletuksia, stereotypioita tai ennakkoluuloja.

Yhdenvertaisuusperiaate on tärkeä hallinnon oikeusperiaate, joka velvoittaa tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen. Perustuslaki kieltää ihmisten asettamisen erilaiseen asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Hallintolain 6 § mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Muodollisen yhdenvertaisuuden toteutuminen tarkoittaa sitä, että samanlaisessa tapauksessa ihmisiä tulee kohdella samalla tavoin. Muodollinen yhdenvertaisuus ei kuitenkaan ole sama asia kuin *tosiasiallinen yhdenvertaisuus*. Yhdenvertaisuuden aktiivinen edistäminen voi merkitä poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommissa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuisi. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Välillinen syrjintä on usein tahatonta ja perustuu esimerkiksi siihen, ettei näennäisesti puolueettoman säännöksen tai käytännön vaikutuksia erilaisiin ihmisiin tunnisteta.

Kaikkien samanlainen kohtelu ei aina riitä takaamaan yhdenvertaisuuden toteutumista, vaan yhdenvertaisuus on myös eriarvoisuuksien tasoittamista esim. *positiivisen erityiskohtelun* avulla, sillä ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa tietyn syrjinnälle alttiin ryhmän (esim. vanhukset, lapset, etniset vähemmistöt) asemaa ja olosuhteita parantavia erityistoimenpiteitä, jotka tähtäävät tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaamiseen eivätkä asteeltaan muodostu toisia syrjiviksi. Yhdenvertaisuuslain 7 § mukaan positiivisen erityiskohtelun on oltava pyrityn tavoitteen kannalta oikeasuhteista. Suppeassa oikeudellisessa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan määräaikaiseksi suunniteltuja rekrytointiin, uralla etenemiseen ja oppilasvalintoihin liittyviä toimenpiteitä, joilla lisätään aliedustettujen ryhmien osuutta työpaikoilla, eri henkilöstöryhmissä ja oppilaitoksissa. Ennakkoon suunnitellut painotukset vaikuttavat tilanteissa, joissa kahta muodollisesti pätevää hakijaa verrataan keskenään aliedustettua ryhmää edustavan hakijan hyväksi.

Laajemmassa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan eri ryhmien tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja osallistumismahdollisuuksia eri elämänalueilla. Esimerkiksi romanilasten koulunkäyntiä tukevat erityisjärjestelyt sekä tulkkauksen ja erikielisten tiedotusmateriaalien käyttö huonosti suomea puhuvien henkilöiden kanssa asioidessa ovat tällaisia toimenpiteitä. Tässä tapauksessa voidaan puhua myös asiakaslähtöisestä palveluiden kehittämisestä. Positiivisesta erityiskohtelusta kuulee joskus käytettävän harhaanjohtavaa termiä positiivinen syrjintä. Positiivisesta erityiskohtelusta ja sen kriteereistä säädetään lailla, ja terminä tulisi käyttää aina positiivista erityiskohtelua, ei positiivista syrjintää.

Yhdenvertaisuuslain 5 § mukaan työn teettäjän tai koulutuksen järjestäjän on tarvittaessa tehtävä kohtuullisia mukautuksia vammaisten henkilöiden työhön tai koulutukseen pääsyn, työssä selviämisen ja työuralla etenemisen turvaamiseksi.

Kohtuullinen mukauttaminen tarkoittaa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta rasitetta esimerkiksi työnantajalle tai koulutuksen järjestäjälle, ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Kohtuullisilla mukautuksilla edistetään vammaisten henkilöiden työllistymistä, työssä selviytymistä ja työn säilyttämistä, koulutusta ja elinikäistä oppimista.

2.2 Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5a§

5 § (19.1.2023/101)

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

Varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla on samat mahdollisuudet varhaiskasvatukseen ja että varhaiskasvatus tukee tämän lain tarkoituksen toteutumista.

Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa, opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § (30.12.2014/1329)

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava, miten sen toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu sen toiminnassa, ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet ja tavoitteet

Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä on kyse pitkäkestoisesta toiminnasta monien eri toimijoiden kesken. Koulujen ei myöskään oleteta tekevän kaikkia ehdotettuja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustekoja kerralla, vaan tasa-arvoista ja yhdenvertaista oppimisympäristöä rakennetaan teko kerrallaan.

Alla on kuvattu Tasa-arvokompassin tavoitteet, joista koulut poimivat omat kehityskohteensa perustuen tekemiinsä kartoituksiin.

3.1 Hallinto ja johtaminen

Koulu sitoutuu tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen pitkäjänteisesti. Henkilökunta osallistuu ja kouluttautuu koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön. Opetuksen järjestäjän henkilöstökäytänteet edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.

3.2 Pedagoginen toiminta

Kaikkien luokka-asteiden ja oppiaineiden opetussisällöt edistävät läpileikkaavasti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Koulun opetussuunnitelma edistää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuutta, ja näiden sisältöjen käsittelyyn varataan riittävästi oppitunteja, työpajoja ja teemapäiviä. Oppimateriaalit edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ja oppilaita kannustetaan oppimateriaalien kriittiseen arviointiin. Koulu purkaa valinnaisainevalintoihin liittyviä stereotypioita. Opetus ja oppilaanohjaus purkavat koulutus- ja uravalintojen sukupuoleen ja muihin ominaisuuksiin liittyvää segregaatiota (sosiaalista eriyttämistä esim. sukupuoleen tai etnisyyteen perustuen). Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää opetusta suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa.

3.3 Tilat ja ympäristö

Koulu varmistaa kaikille yhdenvertaisen pääsyn kaikkiin koulun tiloihin. Oppilaiden tukipalvelut edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Koulussa esillä olevat materiaalit edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Oppilaat toimivat aktiivisesti koulun tilojen tasa-arvoistamiseksi ja yhdenvertaisuuden takaamiseksi.

3.4 Asenteet ja vuorovaikutus

Koulu tukee aktiivisesti sukupuolitietoista ja syrjimätöntä kielenkäyttöä. Koulu tukee oppilaiden käyttäytymistä sukupuolitietoisesti ja yhdenvertaisesti. Koulu toimii aktiivisesti kiusaaminen, häirinnän ja syrjinnän lopettamiseksi. Henkilökunta tarkastelee aktiivisesti asenteitaan ja vuorovaikutustaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Oppilaat osallistuvat syrjinnän, seksuaalisen häirinnän ja muun sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi tähtäävään toimintaan.

3.5 Huoltajat ja sidosryhmät

Koulu ottaa huoltajat mukaan osaksi tasa-arvoisuus- ja yhdenvertaisuustyötä. Koulu viestii aktiivisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuutta koskevista toimistaan. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat esillä koulun verkkosivuilla. Koulu tekee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa (esim. kirjasto, museot, teatterit, konserttievailut, työelämäyhteistyö). Oppilaat edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta lähiyhteisöissään ja laajemmin yhteiskunnassa.

4. Kuhaniemen koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

Kuhaniemen koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on päivitetty 15.5.2024. Seuraavan kerran suunnitelma päivitetään syyskuussa 2025. (Laadittava vähintään kolmen vuoden välein)

4.1 Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista

Arvio/kartoitus aikaisempaan [tasa-arvosuunnitelmaan 2020-2023](#) sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Kuhaniemen koululla on toteutettu aiempaa Laukaan kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Alla näkyy muutamia olennaisia lainauksia edellisestä suunnitelmasta. Nämä asiat ovat olleet tärkeitä arvoja Kuhaniemen koulun toiminnassa. Oppilaille suunnattujen kyselyjen perusteella on voitu todeta, että näitä tavoitteita on saavutettu.

”Tasa-arvon edistäminen kouluissa tarkoittaa sitä, että tyttöjä ja poikia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi koulupäivän kaikissa tilanteissa.”

”Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella.”

”Tasa-arvon edistämiseksi ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi.”

”Tavoitteena on tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen sekä tuloksekas työympäristö, jossa tasa-arvo on osa koko toimintakulttuuria. Tasa-arvon edistäminen on kaikkien koulun jäsenten velvollisuus. Erityisesti koulun johdon ja henkilökunnan sitoutuminen tasa-arvoa edistäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tärkeää. Tasa-arvosuunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvoajatus ja – tavoite saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen koulun toimintaan.”

Käytännössä tasa-arvoa edistäviä toimia koulullamme ovat olleet eri oppiaineiden opetussisällöissä käsiteltävät tasa-arvoa tukevat teemat, kummitoiminta, oppilaskuntatoiminta, oppilashuoltotyö, koko koulun yhteisöllinen toiminta, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetus, päivänavaukset ja tietoisuus ajankohtaisista asioista, hyvinvointioppitunnit eri luokka-tasolle, koulun arjessa tapahtuva asioihin nopea puuttuminen koko työyhteisön voimin, yhteistyö kotien kanssa, teemapäivätempaukset, toisen oppilaan kunnioittavaan kohtaamisen ja asialliseen kielenkäyttöön liittyvä opetus ja hyvien tapojen opetus. Kaikkien keskeisimpänä asiana on se henkilökunnan asenne, että jokainen oppilas saa tasapuolista kohtelua ja saa kokemuksen turvallisesta koulupäivästä.

4.2 Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta

4.2.1 Henkilöstö

Henkilöstön kanssa käytiin läpi Tasa-arvokompassin työkirja ja näiden perusteelta kirjattiin seuraavaa:

Tasa-arvokompassi käytiin henkilöstön kanssa läpi 1.2.2024. Tasa-arvokompassi koostuu viidestä teemakokonaisuudesta, joita arvioitiin opettajienkokouksessa yhdessä oman koulumme osalta.

Arvioinnin mukaan toiminta voi olla tasolla Puuttuva, jolloin yksikkö ei ole toteuttanut tai suunnitellut asiaa. Tasolla Alkava on alettu suunnittelemaan asioita. Tasolla Kehittyvä yksikkö toteuttaa jo asioita. Tasolla Vakiintunut toiminta on suunnitelmallista.

Kuhaniemen koulun osalta teema Hallinto ja johtaminen näyttää tasa-arvokompassin arvioinnin mukaan saavuttaneen tason Vakiintunut.

Teema Pedagoginen toiminta on tasolla Kehittyvä.

Teema Tilat ja ympäristö on tasolla Vakiintunut.

Teema Asenteet ja vuorovaikutus on tasolla Vakiintunut

Teema Huoltajat ja sidosryhmät on tasolla Kehittyvä.

Tämän perusteella painopistealueemme ovat pedagogisen toiminnan kehittämisessä ja huoltajien ja sidosryhmäyhteistyön kehittämisessä.

[Tasa-arvokompassi-PERUSOPETUS.pdf \(maailmankoulu.fi\)](#)

4.2.2 Oppilaat

Kysely teetetty oppilailla syyslukukaudella 2023.

Vastausten perusteella luokilla 1-3 suuri enemmistö tulee mielellään kouluun ja tuntee olonsa turvalliseksi koulussa. He voivat myös kertoa aikuisille huolistaan.

Oppilaiden välisissä asioissa toisten oppilaiden nimittely nousee esille vastauksissa samoin kuin fyysisesti toiseen koskeminen.

Yhteenveto: 1.- 3.luokkien oppilaat kokevat olonsa turvalliseksi koulussa ja, että opettaja kohtelee oppilaita tasa-arvoisesti. Oppilaat luottavat koulun aikuisiin. Toisen oppilaan nimittelyyn puuttuminen ja koskemattomuuden säännön ylläpitäminen ovat tärkeitä asioita tasa-arvo-opetuksessa.

Pidetään huoli, että tilanne jatkuu hyvänä edelleen ja puututaan napakasti esille tuleviin epäkohtiin.

Luokilla 4-6 kyselyn perusteella enemmistö tulee mielellään kouluun ja lähes kaikki kokevat olonsa turvalliseksi koulussa. Oppilaat kokevat myös, että he voivat kertoa koulun aikuiselle ajatuksistaan ja huolistaan. Kokemus on myös se, että koulussa saa olla oma itsensä. Syrjimistä kokeneita on vähän. Jonkin verran on kokemusta siitä, että oppilaan sukupuoli vaikuttaa siihen, miten opettaja arvioi oppilasta. Nimittelyn kokemisen määrä vähenee isommilla oppilailla verrattuna luokkien 1-3 kokemukseen.

Yhteenveto: Koulumme oppilaat eivät välttämättä kohtaa erilaisuutta kouluarjessa tai vapaa-ajalla niin paljoa kuin monessa muussa koulussa. Lähes 100 % 4.-6. -luokkien oppilaista kokee olonsa turvalliseksi koulussa ja he luottavat koulun aikuisiin. Tuloksista käy kuitenkin ilmi, että koulussamme on oppilaita, jotka ovat kokeneet sopimatonta koskettamista ja muutama yksittäinen kokemus syrjimisestä. On myös oppilaita, jotka myöntävät toimineensa sopimattomalla tavalla toista oppilasta kohtaan.

Moni asia oppilailla on hyvin ja on syytä pitää huolta, että kehitys jatkuu hyvänä edelleen.

On kuitenkin tärkeää opastaa oppilaille sitä, mistä häirinnässä ja syrjinnässä on kyse ja kuinka tulee toimia, jos tällaista kokee. Koskemattomuuden sääntöä kannattaa jatkaa. Samoin tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamista.

4.2.3 Huoltajat

Yhteisöllisen moniammatillisen oppilashuoltoryhmän kokouksessa 13.2.2024 käsiteltiin tasa-arvosuunnitelmaa.

Vanhempaintoimikunnan kokouksessa 23.4.2024 kuultiin ja osallistettiin huoltajia. Huoltajien näkemyksen mukaan Kuhaniemen koulussa tasa-arvo asiat toteutuvat pääsääntöisesti hyvin. Koulu puuttuu nopeasti huomaamiinsa epäkohtiin ja pyrkii ratkaisemaan asioita yhteistyössä kotien kanssa. Myös huoltajien havainto on se, että koulun oppilasmäärän kasvun myötä erilaisten puuttumista vaativien asioiden ja ilmiöiden määrä on lisääntynyt.

Huoltajat näkivät oleellisena sen, että jokaista Kuhaniemen koulun oppilasta kohdellaan tasa-arvoisesti ja oleellista on taata jokaiselle oppilaalle turvallinen koulupäivä.

4.3 Tulosten yhteenveto ja sovitut toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi 2024-2026

Tehtyjen kartoitusten, kyselyjen ja keskustelujen perusteella saatujen tulosten yhteenveto kirjataan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. (Muistetaan oppilaiden osallistaminen). Näiden pohjalta päätetään toimenpiteet, joita lähdetään edistämään lukuvuosina 2024-2026.

Koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma julkaistaan koulun verkkosivuilla, josta sitä voidaan linkata esim. sidosryhmille.

Tasa-arvokompassin teemojen arvioinnin perusteella painopistealueemme ovat pedagogisen toiminnan kehittämisessä ja huoltajien ja sidosryhmäyhteistyön kehittämisessä.

Lukuvuodelle 2024-2025 valitaan teemaksi hyvät tavat, joita lähdetään erityisesti nostamaan esille ensi lukuvuonna. Valitaan erilaisia aiheita, joita opetetaan korostetusti. Näitä ovat mm. tervehtiminen, kiittäminen, toisen kuunteleminen, oven avaaminen toiselle, kaunis kielenkäyttö, kauniit ruokailutavat, omista ja toisten tavaroista huolehtiminen, ympäristön kunnioittaminen.

Nämä teemat tukevat myös tasa-arvon toteutumista koulussamme.

Hyvinvoinnin vuosikello tukee näiden tavoitteiden saavuttamista.

Lähteet

<https://www.potentiaalihanke.fi/sanasto/>

[Koulutuksen sukupuolen mukainen segregatio - THL](#)

[Tasa-arvotyö on taitolaji | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

<https://syrjinta.fi/web/yhdenvertaisuusvaltuutettu/positiivinen-erityiskohtelu>

Yhdenvertaisuuslaki

[Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX ®](#)

Tasa-arvolaki

[Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®](#)

Tasa-arvovaltuutettu

[Tasa-arvotyö kouluissa ja oppilaitoksissa | Tasa-arvovaltuutettu](#)

[Etusivu - Yhdenvertaisuus](#)

[Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Tasa-arvokompassi-PERUSOPETUS.pdf \(maailmankoulu.fi\)](#)

[Tasa_arvokompassi-lukio.pdf \(rauhankasvatus.fi\)](#)

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/opas-seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisemiseksi-ja-siihen>